

Generaldirektör Johan Carlson
Folkhälsomyndigheten

Kopia:

Socialminister Lena Hallengren
Riksdagens socialutskott

Stockholm den 6 maj 2020

I ljuset av rådande pandemi tar vi på nytt upp frågan om vaccination emot invasiv pneumokocksjukdom. Sedan länge är äldre en sårbar grupp för pneumokocker, liksom för bältros och säsongsinfluensa.

Enligt Folkhälsomyndighetens och Socialstyrelsens statistik insjuknar ungefär 1 500 personer varje år i Sverige i pneumokocksjukdom. Av dessa avlider 1–2 procent.

Pneumokockvaccin ingår sedan 2009 i det allmänna vaccinationsprogrammet för barn, vilket har gett tydliga effekter genom att ta bort de serotyper som vaccinet innehåller från cirkulation i samhället. Men äldre behöver skyddas mot andra serotyper av pneumokocker och det går genom vaccination. Äldre behöver precis som barn skydd mot pneumokocksjukdom.

- När en bakteriell infektion uppträder som komplikation till en virusinfektion i de övre luftvägarna är det i regel pneumokocker som ligger bakom när det gäller exempelvis influensa.
- Världshälsoorganisationen (WHO) rekommenderar vaccination mot respiratoriska sjukdomar.
- Folketinget och regeringen i Danmark meddelade den 31 mars 2020 att invånare som är 65 år eller äldre och riskgrupper ska skyddas emot pneumokocker genom kostnadsfri vaccination. Syftet med det nya vaccinationsprogrammet (som innehåller bland annat vaccination mot influensa) är att minska antalet sårbara patienter som drabbas av allvarliga sjukdomar och hjälpa till att förhindra överbelastning av sjukvårdssystemet under utbrottet av coronavirus i Danmark.
<http://sum.dk/Aktuelt/Nyheder/Forebyggelse/2020/Marts/Regering-og-folketing-udvider-vaccinationsprogram.aspx>
- I februari 2020 rekommenderade Folkhelseinstituttet i Norge pneumokockvaccin till alla personer som är 65 år eller äldre och andra som har risk för pneumokocksjukdom.
<https://www.fhi.no/sv/vaksine/voksenvaksinasjon/pneumokokkvaksinasjon-for-voksne/>

- Region Norrbotten beslutade i mars 2018 att börja vaccinera äldre och riskgrupper mot pneumokocksjukdom. Sedan influensasäsongen 2018/19 arbetar regionen proaktivt. Där erbjuds alla personer över 65 år att kostnadsfritt vaccineras mot invasiv pneumokocksjukdom. Sjukvården i Norrbotten passar på att erbjuda detta varje gång en ovaccinerad person är på besök inom vården, året runt, oavsett anledning.

Den tydliga effekten av detta målmedvetna arbete är att Norrbotten nu har en hög täckningsgrad mot invasiv pneumokocksjukdom, cirka 50 procent.

Det är lätt att se samband mellan nivå av uppnådd täckningsgrad, insjuknande i invasiv pneumokocksjukdom och om vaccinationen är kostnadsfri. Sverige bör därför erbjuda alla äldre samma trygghet genom kostnadsfritt skydd mot en farlig sjukdom.

Vaccination handlar om att värna äldres hälsa. Dessutom kan Sveriges ansträngda sjukvård avlastas genom att sjukdom som kräver vård förhindras. En investering i kostnadsfri vaccination mot pneumokocker lönar sig därmed både ur ett hälsofrämjande och ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi förstår att det just nu inte är rätt tid för äldre att trängas i väntrum. Men vaccination mot pneumokocksjukdom går att lösa genom Region Norrbottens modell – att helt enkelt erbjuda vaccination oavsett anledning till att personen är på besök i vården. Det går också att lösa genom besök hos den äldre, eller som i Danmark med mobila uppsökande vaccinationsbussar.

Folkhälsomyndigheten rekommenderade redan för fyra år sedan att alla över 65 år och riskgrupper ska vaccinera sig mot invasiv pneumokocksjukdom genom ett särskilt vaccinationsprogram. Sedan dess väntar vi på kraftfullare besked än att frågan är under beredning.

Vill myndigheten initiera frågan hos regeringen för att underlätta för den att gå från mångårig beredning till agerande?

Med vänlig hälsning

Christina Tallberg

Ordförande

PRO

Eva Eriksson

Förbundsordförande

SPF Seniorerna

Berit Bölander

Förbundsordförande

SKPF Pensionärerna